

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
Community Organizations Development Institute (Public Organization)

๙๑๒ ถนนวชิรธร แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐ โทรสาร ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๔๒

ประกาศสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
เรื่อง แนวทางการสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตามที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีภารกิจสนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท และรัฐบาลได้มีแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ซึ่งการดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนทั่วและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี ๒๕๗๙” (Housing For All) เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการและบริการของรัฐแก่ประชาชน โดยมุ่งเน้นที่กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาส อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ซึ่งโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว และเพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล รวมถึงมีแนวทางในการสนับสนุนโครงการที่ชัดเจน นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๗ แห่งระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พ.ศ. ๒๕๖๕ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงออกประกาศแนวทางการสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อแก้ไขปัญหาการรुक้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่ให้กับประชาชนชุมชนริมคลองผู้มีรายได้น้อย โดยมีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนชุมชนริมคลอง พร้อมสร้างโอกาสและความมั่นคงในสิทธิการครอบครองที่ดินและที่อยู่อาศัยของชุมชน

(๒) เพื่อสร้างความสัมพันธ์และระบบการจัดการชุมชน นำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการตนเองได้

(๓) เพื่อสนับสนุนให้เกิดแผนและทิศทางการพัฒนาชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการ โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒ การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีเป้าหมายเพื่อที่จะทำให้ชุมชนกลุ่มเป้าหมายเกิดกลไกและระบบในการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งจากภายในชุมชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนชุมชนริมคลองได้เปลี่ยนสถานะจากผู้รูก้า

หรือบุกรุกไม่เป็นไปตามกฎหมาย ให้ได้อยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งการได้รับอนุญาตให้เช่าที่ดิน อนุญาตก่อสร้างบ้าน มีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย พร้อมในการเข้าถึงบริการ ของภาครัฐ มีสุขภาวะที่ดีตามมาตรฐานด้านสุขภาพ สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสังคมและลดความเหลื่อมล้ำขั้นพื้นฐานด้วย

ข้อ ๓ การสนับสนุนโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปิงปประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีกระบวนการดำเนินงานตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

(๑) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจโครงการ เป็นขั้นตอนการสื่อสารที่จำเป็นในการกระตุ้น ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญที่จะร่วมมือกันทำงานตามขั้นตอนโครงการ และรับทราบถึง วัตถุประสงค์แนวทางการดำเนินงาน และประโยชน์ของโครงการ

(๒) การทบทวนข้อมูลครัวเรือนรับรองสิทธิผู้เข้าร่วมโครงการ เป็นการตรวจสอบข้อมูลภาพ รวมทุกประเด็นสำคัญของชุมชน เพื่อให้ได้ผลสรุปรวมและนำไปสู่การวางแผนของชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมาย ในการพิจารณาเป็นไปตามที่กำหนดในแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาชุมชนริมคลอง ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยข้อมูลชุมชนที่สำรวจในขั้นนี้ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนบ้าน หรือครอบครัว สถานภาพความมั่นคงในการอยู่อาศัย เป็นต้น โดยให้มีการรับรอง ตรวจสอบอย่างรอบคอบ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) การตั้งกลุ่มออมทรัพย์และจัดตั้งสหกรณ์เพื่อบริหารโครงการและงบประมาณ การออมทรัพย์ นอกจากเป็นการสะสมทุนภายในเพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยังเป็นการส่งเสริม ให้ชุมชนเรียนรู้การบริหารจัดการทางการเงิน เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนชุมชนริมคลองมีการทำกิจกรรม ร่วมกัน นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือในการวัดความสามารถในการผ่อนชำระสินเชื่อที่จะต้องใช้ในการสร้างบ้าน ว่าในแต่ละครัวเรือนมีความสามารถในการออมทรัพย์หรือการผ่อนชำระต่อเดือนมากน้อยเพียงใด เมื่อมีการ บริหารได้ระยะหนึ่งก็จะจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์โดยการส่งเสริมของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกำกับ ติดตาม ตรวจสอบโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อเป็นกลไกในการบริหารโครงการและงบประมาณจากสถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๔) การรังวัดที่ดินเพื่อจัดให้เช่า โดยกรมธนารักษ์ร่วมกับกรมที่ดิน เมื่อได้ขอบเขตที่ดิน จัดให้สหกรณ์เป็นผู้เช่าเพื่อดำเนินโครงการต่อไป เงื่อนไขการให้เช่าจะเป็นไปตามบันทึกความร่วมมือด้านการ พัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ระหว่าง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การ มหาชน) กรมธนารักษ์ และสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ซึ่งสหกรณ์ผู้เช่าจะได้รับสิทธิประโยชน์ หลายประการตามเกณฑ์ของกรมธนารักษ์ เช่น การได้ลดหย่อนค่าเช่าที่ดินร้อยละ ๕๐ ของค่าเช่าปกติ การไม่ กำหนดให้กรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างเป็นของผู้ให้เช่า ยกเว้นค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่า ค่าตอบแทนการใช้ ประโยชน์และค่าเสียหายเรียกเก็บค่าเช่าย้อนหลัง โดยเรียกเก็บนับจากวันที่เริ่มทำสัญญาเช่า เป็นต้น

(๕) การออกแบบวางผังชุมชนใหม่ การขออนุญาตก่อสร้าง โดยดำเนินการออกแบบวางผัง และยื่นแบบให้กรมธนารักษ์พิจารณาเห็นชอบ โดยจะต้องเป็นการออกแบบวางผังที่แสดงถึงการอยู่อาศัย ร่วมกันทั้งชุมชนตามขอบเขตที่ดินที่ให้เช่า ทั้งนี้กรมธนารักษ์จะไม่พิจารณาให้เช่าในลักษณะของการเช่ารายคน

(๖) การอนุมัติโครงการและงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยหลักการสำคัญ คือ ดำเนินการโดยสหกรณ์ในฐานะเจ้าของโครงการในรูปแบบของสหกรณ์เคหสถาน

(๗) การเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อดำเนินการ เป็นขั้นตอนที่สหกรณ์จะต้องเสนอแผน ดำเนินการมาที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนกิจกรรม และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการที่ได้รับอนุมัติ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระเบียบการ เบิกจ่ายงบประมาณโครงการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๘) การขออนุญาตก่อสร้าง รื้อย้ายบ้านเดิมและการปรับย้ายระบบสาธารณูปโภคเดิม เมื่อกรมธนารักษ์เห็นชอบให้ก่อสร้างในพื้นที่ได้ สหกรณ์จะต้องยื่นขออนุญาตก่อสร้างจากท้องถิ่น (สำนักงานเขตหรือเทศบาล) เพื่อให้การก่อสร้างเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และมาตรฐานเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยในระหว่างที่รอการพิจารณาจะเป็นกระบวนการรื้อย้ายบ้านเดิมและปรับย้ายไฟฟ้าประปาไปพร้อมกัน ทั้งนี้ การก่อสร้างอาคารตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ได้รับการยกเว้นในบางประการเพื่อให้สามารถก่อสร้างบ้านได้ตามบริบทและสภาพของพื้นที่ชุมชนริมคลองตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๙/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ รวมถึงการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมตามที่ได้รับการเห็นชอบจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

(๙) การก่อสร้างบ้านตามแบบหรือผังใหม่ และการดำเนินการด้านสาธารณูปโภค ในขั้นตอนนี้ โดยทั่วไปสหกรณ์จะจัดจ้างผู้รับเหมาเพื่อดำเนินการโดยการสนับสนุนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในเรื่องการถอดราคากระบวนการประกวดราคาและจัดจ้าง การทำสัญญา เป็นต้น

(๑๐) การพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งจะเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยในโครงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ไม่กลับไปมีรูปแบบการอยู่อาศัยแบบเดิม โดยครอบคลุมในทุกมิติ เช่น อาชีพ รายได้ สิ่งแวดล้อม การดูแลผู้เปราะบาง เด็ก เยาวชน การเข้าถึงโอกาสของภาครัฐ เป็นต้น

ข้อ ๔ สถาบันจะสนับสนุนงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีเป้าหมาย ๗๐ ครัวเรือน วงเงินงบประมาณรวม ๑๒.๓๒๐ ล้านบาท และกรอบงบประมาณสนับสนุน ดังต่อไปนี้

(๑) งบสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและอุดหนุนที่อยู่อาศัย

(ก) งบสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น ปรับปรุงถนนที่ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ถนน ทางเดิน ระบบบำบัดน้ำเสีย ศูนย์ชุมชน และสาธารณูปโภคอื่นในโครงการ เป็นต้น โดยเฉลี่ยครัวเรือนละห้าหมื่นห้าพันบาท

(ข) งบอุดหนุนที่อยู่อาศัย เพื่อสมทบในการปลูกสร้างบ้านหรือการซื้อที่ดิน รวมถึงการซ่อมแซมและปรับปรุงที่อยู่อาศัยตามโครงการ สำหรับครัวเรือนผู้เข้าร่วมโครงการ โดยเฉลี่ยครัวเรือนละสองหมื่นห้าพันบาท

(ค) งบบริหารจัดการสำหรับชุมชน เพื่อสนับสนุนชุมชนในการจัดทำข้อมูล การพัฒนาระบบและการจัดทำบัญชีสหกรณ์ การประชุม การสัมมนา และงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง รวมถึงใช้สนับสนุนการดำเนินการทางกฎหมาย ในวงเงินตามจำนวนครัวเรือนในชุมชนตั้งแต่สองหมื่นห้าพันบาท แต่ไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาทต่อชุมชน

(ง) งบบริหารจัดการสำหรับภาคีพัฒนา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ในวงเงินตามจำนวนครัวเรือนในชุมชนตั้งแต่สองหมื่นห้าพันบาท แต่ไม่เกินสองแสนห้าหมื่นบาทต่อชุมชน

(๒) งบช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบและเสียโอกาส เพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระครัวเรือนผู้เข้าร่วมโครงการ โดยเฉลี่ยครัวเรือนละเจ็ดหมื่นสองพันบาท ซึ่งครอบคลุมค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

(ก) งบค่าเช่าที่พักหรืองบประมาณปลูกสร้างที่พักอาศัยชั่วคราวระหว่างรอการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

(ข) งบช่วยเหลือและลดภาระสินเชื่อเพื่อซื้อที่ดิน ปลูกสร้างหรือซื้อที่อยู่อาศัย

(ค) งบรื้อถอนที่อยู่อาศัยเดิม

(ง) งบประมาณของจากที่อยู่อาศัยเดิมมายังที่พักอาศัยชั่วคราวและจากที่พักอาศัยชั่วคราวมายังที่อยู่อาศัยตามโครงการ

(จ) งบประมาณเหลือในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพิ่มเติม

ในกรณีที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ไม่ได้เกิดจากตนเอง อันเป็นอุปสรรคที่ทำให้การปลูกสร้างที่อยู่อาศัยล่าช้าหรือไม่เสร็จตามที่ได้กำหนด สถาบันอาจสนับสนุนค่าเช่าที่พักหรืองบประมาณปลูกสร้างที่พักอาศัยชั่วคราวระหว่างรอการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเพิ่มเติมจาก (ก) ได้ ตามความจำเป็นและเหมาะสมก็ได้

(๓) งบดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโครงการ

ให้องค์กรผู้เสนอที่ได้รับอนุมัติโครงการดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงาน ประมาณการค่าใช้จ่ายงบประมาณโครงการ และแผนการเบิกจ่ายงบประมาณแต่ละงวดหรือตามแผนโครงการเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา

ข้อ ๕ กรณีสถาบันมีความจำเป็นหรือการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถาบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงการสนับสนุนงบประมาณได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๖ กรณีอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พ.ศ. ๒๕๖๕

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายภุชดา สมประสงค์)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน